ગાંડીવ પત્રિકામાળા

ભારત કીર્તન.

રજપૂત વીરોની કથા.

હસાવશે, રડાવશે, રમાડશે. પાકું પૂઠું ત્રણસો પૃષ્ઠ
કિમ્મત દશ આના ટપાલ ખર્ચ જુદું.

ગાંડીવ પુસ્તકમાળા.

ભારત કીર્તન.

સ્વદેશ ભાવનાને પ્રેરનારાં કાવ્યોનો સંગ્રહ.

ભારત હમારા દેશ હય.

ભારત હમારા દેશ હૈ, હિત ઉસકા નિશ્ચય ચાહેંગે,
ઉસકે હિતકે કારને, હમ કુછ ન કુછ કર જાયેંગે.
ભારત હમારી માતૃભૂમિ, ઉસકા ઋણ હમ પર હૈ અતુલ,
ઉસકે મિટાનેકે લિયે હમ કુછ ન કુછ કર જાયેંગે.
ભારતકે દુઃખપ્રદ અવનતિ પર, ક્યોં ન અશ્રુ બહાયેંગે,
ઉનકો હટાનેકે લિયે હમ, કુછ ન કુછ કર જાયેંગે,
ધર્મ વિદ્યા ઔર ધનસે, ઉન્નતિ ભારતકી હોવે,
ઉસ ઉન્નતિકે માર્ગમેં હમ, કુછ ન કુછ કર જાયેંગે

સુધારા વધારા સાથેની ત્રીજી આવૃત્તિ કુલ નકલ ૧૧

પ્રગટ કર્તા,

ગાંડીવ સાહિત્ય મન્દિર

સુરત.

વાહ! મને ખાદીનો લાગ્યો છે રંગ.

વાહ મને ખાદીનો લાગ્યો છે રંગ
ખાદીનો લાગ્યો છે રંગ—વાહ મને.
હાથે કાંતલી, હાથે વણેલી
હાથે શીવેલીનો સંગ—વાહ મને.
ભુખ્યાને રોટી, નાગાને કપડાં
ખાદી અર્પે છે આનંદ—વાહ માને.
તેજી વધારે, લાલી ચઢાવે
હાંકે ઉદાસીને દંભ—વાહ મને.
સાદા બનાવે, સીધા બનાવે
વળી વધારે ઉમંગ—વાહ મને.
પહેરૂ પ્રીતેથી, ઓઢુ ગ્રીતેથી
ખાદીનો લાગ્યો છે છંદ—વાહ મને
પહેરૂં પહેરાવું, ઓઢું ઓઢાડું,
મચવું ખાદી કેરા જંગ—વાહ મને.

રેંટીયાનું ભજન.

ગાંધીએ બતાવ્યો રે, સ્વરાજ્યનો પાયો રે,
હો મારો રેંટીયો હોજી.

એ રેંટીયે લાભ છે અપરમપાર • ગાંધીએ

સાખી.

ભારત ભૂમિમાં નીપજે જ્યાં ત્યાં ખૂબ કપાસ
પીલીને રૂ કાઢતાં આવે પરમ ઉલ્લાસ
પછી એને પીંજીરે; બરોબર વીંજીરે,
સારી વિણું પૂણીઓ હોજી. ગાંધીએ•

સાખી.

પૂણી લઇને હાથમાં કાંતુ સૂતર નિત્ય
હાથે તારો કાઢતાં ગાઇ દેશના ગીત
પછી દેશની હાજરે, સ્વરાજ્યને માટેરે,
ફેરવું રે ફાળકો હોજી. ગાંધી:

સાખી,

વિદેશી કાપડ વિષે જાય કરોડો દામ
એ સઘળાય બચાવવા લહો રેંટીયો ધામ
હાથેવણો ખાદીરે, ભલી રીત સાદીરે,
ઉંડી રૂડી નેમથી હોજી, :

સાખી,

સુંદર સુતરને તાંતણે, સ્વરાજ્ય લેવા
મહાત્મા શ્રી ગાંધીજીએ ઘડયો રૂપાળો
નમો નમો ગાંધીને સ્નેહ દોર સાંધીરે,
જેણે પૂરા પ્રેમથી હોજી.

વીર હાક એકવીસી

હાક પડી વીર નર [illegible] બની બહાદુર આવાર
ધારી શસ્ત્ર અસહકાર, [illegible] રણશિંગાં વાગીઆં.
સાબરમતીથી સૈન્ય [illegible] ગાંધી સરદાર,
કેંદ્રોમા ઠામઠામ સ્થાપ્યાં [illegible] રણના
ચક્ર સુદર્શન ફરી [illegible]
દશે દિશા લાગી [illegible] —રણનાં
શૌકત મહમદ એ બંધવા રે, ખરા મુસ્લીમ સરદાર
ગાંધીજીના બન્યા ગોઠીયા રે, ધર્યું શસ્ત્ર અસહકાર.—રણનાં
ઉત્તરથી લાલા પધારીઆ રે, કરી કીચલુનો સંગ,
નહેરૂએ અલ્હાબાદ ડોલાવીયું, કરી વકીલાત બંધ—રણનાં.
બંગાલમાં દેશબંધુ જાગીયા રે, કરી વૈભવનો ત્યાગ,
ગાંધીજીને કહેણ મોકલ્યું, છઉં દેશનો હું દાસ.—રણનાં.
મદ્રાસમાં યાકુબ ઘૂમતા રે, જેને રાઘવની સહાય,
જેલમાં જઇ પાવન થયા, નહિં માગ્યો જેણે ન્યાય.—રણનાં.
દક્ષિણમા કેળકર દોડતા રે, જેની વાગે વીર હાક,
તિલક જતાં જે ડગ્યા નહિં, નહિં સરકારની ધાક.—રણનાં
દેહલીમાં મશહુર હકીમજીયે, કર્યો [illegible] તૈયાર,
[illegible] બનાવી આપી દેશને, જેનું નામ અસહકાર.—રણનાં.
[illegible] સરોજની મોખરે રે, [illegible] કંઠ,
[illegible]ની નારીઓ જગાડતાં, જેણે સજ્યો છે રંગ—રણનાં.

વનવાસ— [illegible] સ્ત્રીને વાંચવા લાયક ૦-૧૧-૦

મોહમયી જે મોહમાંરે. કીધા નિદ્રાનો [illegible]
એક અવાજે આગળ થઈ. રાખી ભારતની લાજ—ર[illegible]

ભાઇ ભરૂચા રંગ રાખીયારે, કરી દેશનનો ત્યાગ,
પારસી પંચને જઈ મળ્યા, લીધો ગાંધીજીનો સાથ—રણુનાં.

રામ લક્ષ્મણની જોડલીરે, બારા પંથના પટેલ,
ઘુમી રહ્યા છે ગુજરાતમાં, કરી મૂકી રેલછેલ—રણુનાં.

વામન દેસાઇ પંચમહાલનેરે, જાુંગે શાણી સરકાર,
વેઠને લાત મારી ઠઠથી. કર્યો પૂર્ણ અસહકાર—રણુનાં.

ખેડામાં ખેલતા [illegible]જીરે [illegible]ની બહાદુર જુવાન.
જિતવાની [illegible] [illegible] રાષ્ટ્ર તણું જ્ઞાન—રણુનાં.

[illegible] જેને એહક્રસની સાહ્ય.
[illegible] થાશે જયકાર.—રણુનાં

પરથા[illegible] [illegible]ને વેપારીનો સંગ.
રેંટીઓ [illegible] [illegible] માલ કર્યો બંધ—રણુન[illegible]

[illegible] સાહિબ [illegible] [illegible], બન્યા [illegible] ફકીર,
ગંગાના તટપર [illegible] [illegible] આવા જે વીર.—રણ

આબાલ [illegible], ખેલે રેંટીઆના ખેલ
સુતરના [illegible], [illegible] જાય જેલ.—રણ[illegible]

મારો [illegible] મરતાં શીખો રે, આવો ગાંધીજીનો મ[illegible]
મંદિર ગાજ્યા [illegible], [illegible] થાશો સ્વતંત્ર -
દેશના બંધુઓ [illegible], [illegible] આનંદ તમ
આવો અવસર નહિ [illegible], [illegible] ભારતનું નામ

સત્યાગ્રહ [illegible]
ગાંધીવ સાહિત્ય મંદિર સુરત.

સુતર કાંતોને

બહેનો ધરીને ઉમંગ, સુતર કાંતોને
નિજ કરવા નિર્મળ અંગ, રેંટીયા રાખોને.

શિયળ સચવાશે જેથી. ગુંજે ન દુર્ગુણ એકરે,
વસ્ત્ર ત્યાગ કરો, તમે સમજી હૃદે વિવેક સૂતર.
તણી હવાએ ભુલ્યા ન રહ્યું પોતાનું ભાનરે,
જતાનો આંક રહ્યો નહિ, બન્યાં તે છેક નાદાન-સૂતર.
શું વસ્ત્રોનો મોહ મટાડી, મનનો કરીને નિરોધરે,
સૂતર કાંતો પોતે એવા ગાંધીજીનો બોધ-સૂતર.
જ્યારે મનથી રામજી કરશે મદદ અપારરે
તવ ઉધ્ધાર થાશે, વદે મહાત્મા વારંવાર-સૂતર.
રૂપે થઇ ચક્ર ફેરવો, સુદર્શન શુભ નામરે,
તેણે સ્વરાજ મેળવશો, ઉરમાં ધરીને હામ-સૂતર.
એ અવશ્ય લેવું, રેંટીયા વ્રત નિરધારરે,
ખરે તો સચવાશે, તરશે આ સંસાર-સૂતર.
ઘરમાં નવ ચાલે, ત્યમ રેંટીયા વિષે ગણાયરે,
સૂતર કાંતો, દુઃખ દારિદ્ર દૂર થાય-સૂતર.
કહું રેંટિયાનો હું, કહેતા ના આવે પાર,
સુખ એતો જાણે, જેની કીર્તિ ત્રિભુવન ગાય-સૂતર

નો જેલનો , [illegible] ૦-૧૧-૦

સ્વરાજ લેવું સ્હેલ છે.

પરદેશી કાપડ છોડો ને સુંદર ખાદી પ્હેરો—મારી વ્હેનો
સ્વરાજ લેવું સ્હેલ છે

ભભકાને ફેશન છોડો, જાડી ખાદી પણ પ્હેરો—મારી વ્હેનો
આળસ પરનિંદા ત્યાગો, રેંટીયા શું પ્રીતિ બાંધો—મારી.
ખાદીની ધુન લગાવો, ખાદીનું તાન જગાવો—મારી વ્હેનો
ખાદી તાકા લઈ ફરજો, સહુને નમ જેવા કરજો—મારી.
ઘરમાં સહુને સમજાવો, ખાદીનો મંત્ર પઢાવો—મારી.
જીવા' કે મરણ ટાણે ખાદી વાપરજો કાં'ણે—મારી વ્હેનો.
શાળા સરકારી નમાલી, છોડાવો એની ગુલામી—મારી.
વણનારા તાણા વાણા, અંત્યજને બંધુ જાણો—મારી વ્હેનો.
સભામાં થાજો સહુ પ્હેલા પા રૂપીઓ આપી વ્હેલા—મારી.
મર્યાદા ખોટી છોડો, પામર બંધનને તોડો—મારી૦

રાષ્ટ્ર કિર્તન—કિંમત સાડા ત્રણ આના.

સ્વદેશ ગીતામૃત. મનોહર કાવ્યસંગ્રહ કીંમત ૦—૫—

સ્વરાજ-સવારી

... આવે છે સ્વરાજ સવારી આવે છે;
...માં ગાજે છે, સ્વરાજ્ય.

... દૂર કહેવાતું
... ત્યારે જોવાનું.
... ચાંદા માંગે છે, સ્વરાજ્ય.

... રાજ્ય અહીં કરવાતા
... ખિતાબો ધરવા'તાં
...સીલ ફારસ કરવાંતાં, સ્વરાજ્ય.

...મ ખિલાફતથી ચેત્યા,
... અસહકાર ચઢ્યા,
...જ હીરો લાલ ચઢાવે છે, સ્વરાજ્ય.

...હી ...થ પડ્યા હેઠા,
વિધવિધ લઈ બેઠા.
નહિ ચાલે જખ મારે છે, સ્વરાજ્ય.

...જ હવે તારે હાથે,
...ર્યા તુજ પાથે.
..., કદી ન પાછા હઠીએ. સ્વરાજ્ય.

હિંદનો ઉધ્ધારનાર.

ઉગ્યો સખિ! હિંદનો ઉધ્ધારનાર,
દેશઘેલો ગાંધી ગુજરાતમાં
આવી સખિ! ભારતના ભાગ્યની સ્હવાર
કિરણુ કિરણુ પ્રગટે પ્રભાતનાં
સાખી
ભારત માનાં બાલુડાં કરતાં દુઃખ પોકાર
અન્ન વસ્ત્ર વિણુ ટળવળે દુઃખ ભરિયો સંસાર.
જાગ્યો સખિ! દુઃખ પાપ દૂર કરનાર
દેશઘેલો ગાંધી ગુજરાતમાં.
પ્રેમ વડે દેહતણાં કરતો જે દાન
વિશ્વપ્રેમી સંત ગાંધી મા'ત્મા
સાખી
રાજા દુઃખ કરી પીડતો, વળી એનો વેપાર;
દુઃખ દૂર કરવા સૂચવ્યો, ચરખો તારણહાર
આવે સખિ! સૂતરને તાંતણે સ્વરાજ
થાય દૂર દુઃખ સહુ જાત
થાય હિંદ માત વિશ્વની સરતાજ
કિરણુ કંઈ પ્રકાશે એ પ્રભાત

હમ ભારતકી સંતાન

ભારતકી સંતાન
સભી હમ ભારતકી સંતાન
ભારત [illegible] ગુણકી ખાન—સભી હમ
હૈ [illegible] જગ હમારી ભારત જન્મસ્થાન—સભી.
હમ [illegible] કરેંગે [illegible] બલ [illegible] પ્રાણ—સભી
મિલકર [illegible] હમ [illegible] કરેંગે ભારતકી ઉત્થાન
[illegible] સાભિમાન—સભી હમ.
[illegible] ભારતકા પાઠ પઢેંગે કર પ્રેમામૃત પાન
[illegible] ઔર ધર્મતત્ત્વકા [illegible] કરેંગે જ્ઞાન—સભી.
[illegible] પુનિત સરિતામેં નિત્ય કરેંગે સ્નાન
[illegible] જય [illegible] દેવેંગે વરદાન—સભી.
ભારત ગુણકી ખાન—સભી.

મહાત્મા ગાંધીજીને ચરણે!

વિમોહન [illegible] [illegible] [illegible]
સત્યાગ્રહથી અમર કર્યું નિજ [illegible]!
[illegible]ની સરસ [illegible] [illegible]
[illegible] ત્યાગની [illegible] પ્રાણાયામ [illegible]!

ખાનગી [illegible] જુઓ પાનું ૧૬ મું

[illegible]

કમર કસી નિજ બાંધી જનહિત કારણે,
  ગાંધી ! કીધાં અનેક ઉજ્વલ કામ જો !
કાર્યશક્તિનો મહિમા જનને શીખવી,
  ઘોર નિંદ્રાથી જગાવ્યું હિંદુસ્તાન જો !
લાડકવાયા જાયા ભારત માતના,
  ગવાય જગ સનમુખ આજે તુજ નામ જો !
સાદુ જીવન મન ઉંચુ રાખી સદા,
  સ્વદેશ માટે સેવું અતિ અપમાન જો !
પરોપકારાય સતાં વિભૂતય: તણું,
  પૂર્ણ કરાવ્યું આજને વીર ! ભાન જો !
દુનિયાના એવા ! કેવી સહી સંકટો,
  નિજ કર્તવ્યે પાળી પૂરણ હામ જો !
રાષ્ટ્ર જીવનના પઢાવ્યા મોંઘા પાઠને,
  હિન્દ તણું ઓપ્યું વિશ્વ આસમાન જો !
આંહ ધરી તેં બાંધવ દીન જનો તણી,
  એકલશૂરે દીધું કરાળ દાન જો !
મોહન ! મોહ ન રાખ્યો તેં નિજ સ્વાર્થમાં,
  કૃષ્ણતણા અવતાર ! તને ય પ્રણામ જો !
કર્મવીર ! તુજ હીર સદા દીપાવજે,
  ગાય બધાએ ગુણીયલ ! તુજ ગુણગાન જો !

રડશો કે?

"જેમ જેમ દહાડો વધતો ગયો તેમ તેમ કામનો બ્જો વધારે વધારે જણાયો. દરોગો બહુ તીખો હતો. 'ચલાવો લાવો' એવા પોકાર કરી રહ્યો હતો. તેમ તેમ હિંદી ગભરાતા હતા. કેટલાકને મેં રોતા પણ જોયા. એક જણનો પગ સૂઝેલો જોયો. મારૂં દિલ આથી રડતું હતું. છતાં હું સહુને કહેતો હતો કે દરોગાની દરકાર ન રાખતાં સૌએ સાચા દિલથી કામ કરવું. હું પોતે પણ થાક્યો. હાથમાં ફોલ્લા સખત પડ્યા. તેમાંથી પાણી ચાલ્યાં. વાંકું વળવું એ મુશ્કેલ લાગતું હતું. ને કોદાળીનો ભાર મણ જેટલો જણાયો. હું તો ઇશ્વર પાસે માંગ્યા કરતો હતો કે મારી લાજ રાખે, મને અપંગ ન કરે, ને હું કામ બરાબર કરી શકું એટલું મને જોર આપે. * * દરોગો મને કારવા લાગ્યો. * * આ વખતે મિ. ઝીણાભાઈ દેશાઈને મૂર્છિત થતા જોયા...."

આ વર્ણન ગાંધીજી કૃત મારો જેલનો અનુભવ નામના [illegible]માંથી અત્રે આપવામાં આવ્યું છે. એનું જ પૌત્ર[illegible] [illegible]મજ ગાંધીજીના બે જુદા જુદા ફોટા વાળી નવી આવૃત્તિ [illegible]પડી છે. આજેજ છ આનાની ટિકિટ બીડી મોકલો. [illegible] નવ આના. વી. પી. [illegible] આના થશે.

[illegible]વ સાહિત્ય મંદિર, સુરત.

બ્હેનો પ્રત્યે

બ્હેની સ્વરાજ શાથી આવશે રે લોલ
એનો બતાવ રાજમાર્ગ જો—બ્હેની
પરદેશી કાપડ છોડતાં રે લોલ,
પ્રાપ્તિ સ્વરાજની થાય જો—બ્હેની
શુદ્ધ સ્વદેશી વ્રત પાળતાં રે લોલ,
રેંટીયાથી આવે સ્વરાજ જો—બ્હેની
વ્યસનોને વૈભવ ત્યાગથી રે લોલ,
સાદાઈ સ્થાપે સ્વરાજ્ય જો—બ્હેની
સંપ વધાર્યે સહુ કોમમાં રે લોલ,
આવે સ્વરાજ દોડાદોડ જો—બ્હેની.
દુશ્મન વિરોધીને પ્રેમથી રે લોલ.
જીતી લીધાથી સ્વરાજ જો— બ્હેની.
અંત્યજને બંધુ ગણ્યે રે લોલ,
પામો સ્વરાજનો પ્રસાદ જો—બ્હેની.
હોંશે જવાથી જેલમાં રે લોલ,
તુટે સ્વરાજના બંધ જો—બ્હેની.
વ્હાલાને જેલમાં મોકલ્યાં રે લોલ,
થાય સ્વરાજ્યની મ્હેર જો—બ્હેની.
માતા કાજે આણુ અર્પતાં રે લોલ,
પામો સહાય સ્વરાજ જો—બ્હેની

ભારત સંતાનોનું રણગીત

અમે તો ભારતનાં સંતાન
અમારો દેશ અમારો પ્રાણ—અમે.
અમારો ધર્મ અમારો પ્રાણ—અમે.
સ્વતંત્રતા જ્યોતિ પ્રગટાવા
ભગવો ભેખ ધરીશું
સ્વાર્થ અને તન મન ધન ભોગે
સેવા શુભ કરીશું
ગજવશું હિન્દ તણા જયગાન—અમે
ભારતમાં આમ આત્મયજ્ઞની
[illegible] જ્યોતિ ઝળકશે
આખીયે આલમનાં પાપો
ભસ્મ થાશે, ભાગશે,
ફરકશે સ્વરાજ્યનાં નિશાન અમે
અમારો દેશ અમારો પ્રાણ—અમે

ભારત સંતાનોનું દેશગીત

અમે હિંદુ મુસલમાનો, ઇસાઇ પારસી જૈન
અમારી હિંદ મૈયાને અમે છીએ બિરાદર સૌ.
જણાતાં સ્થૂળથી જૂદા, છતાં સંતાન ભારતનાં,
રમ્યાં ઝુલ્યાં સદા ખોળે, દીપવશું હવે માડીનાં.
તજીશું ભેદ ને ભૂલશું હવે ઘરમેળના ઝગડા,
અડાડીશું ખભા સાથે ખભો, બસ દેશભક્તિ કરવા.
લડયા બાઝયા હશું પૂર્વે, પિયાસી ખુનના છોને,
હમે તે યાદ આવેથી, ભલું શું દેશનું હોયે ?
અમારાં વેદ ને કુરાન, અવસ્તા ને વળી ઇંજીલ,
પુરાણો વંદ્ય છે અમને, હવે ના દ્વેષ કો કરીએ.
અમારા દેહની માટી, અહા ! આ હિંદ મૈયાથી
બની, અંતે ભળે તેમાં હવે જુદાઇ શાની છે
હતા આદિ અને અંતે, થશું સૌ એકરૂપે હા
ન જ્યાં જૂદાઇનું મૂળે કહો ક્યાંથી તહિં શાખ
કરીશું પાપની તોબા, વહાવી ઉષ્ણ આંસુ
હૃદય ચોકખા મહીં પ્રતિબિંબ, ઝીલીશું દેશભક્તિ

દક–પ્રકાશક છગનલાલ મૂળચંદ વીમાવાળા
ગાંડીવ મુદ્રણાલય—કેળાંપીઠ સુરત

નં. ૧૨૧૪ બ્રાહ્મીયુક્ત

આંબળાનું તેલ

સુરતની પ્રજા ચકોર છે, છતાં નિરીક્ષણ કરતાં કે પ્રજા અંધારામાં છે. બધે ફરો, શાસ્ત્રોક્ત આં તેલ કોઇ ઠેકાણે મળતું નથી. અહીં લીલોરંગ, કોપરેલ ને એલચીના અર્કનું મિશ્રણ આંબળાના તેલ તરીકે વેચાય છે.

જાહેર ચેલેન્જ.

જે કોઇ તલના મીઠા તેલપર કેવળ વસાણાં ને ફુલોથી નં ૧૨૧૪ બ્રાહ્મીયુક્ત આંબળાના તેલથી વધારે સારૂ તેલ બનાવી આપશે તેને રૂા.૧૦૧નું ઇનામ મળશે.

આ મધુર ધીરી ખુશબોનું તેલ કપુરકાચલી, પાનડી મોથ, વાળો, ઘઉંલા, મેંદી, ડમરો, કપીલો, સુખડ, બ્રાહ્મી અગર, પાનનીજડ, બાબચી, જાયફળ, જાવંત્રી, એલચ રૂપસેટ, કચુરો, નખલા, ને આંબળા જેવા અનેક વસાણા ફુલોથી બને છે. તેની ખાત્રી માટે અમે ભાવનગર ઘેર ઘેર જઇ તેલ બનાવી આપેલ છે.

ભાવ ૦ાા, ૧ા, ૨. કદ મુજબ.

બનાવનાર—

ચંપકલાલ મગનલાલ, ભાવનગ

એજન્ટ— ૨. એન. સુરતકર, ચૌટા પુલ ઉપર
ખોજા હાશમભાઇ, ચૌટા બજાર, સુર
ખોજા અલાઉદ્દીન અલીભાઇ, ભાગાતળ